

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της Ζ΄, 10 Οκτωβρίου 2017, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου - Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και άλλες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Α΄

Άρθρο 1

Δικαιώματα του προσώπου με βάση την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά φύλου

1. Το πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου του ως στοιχείου της προσωπικότητάς του.
2. Το πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικότητάς του με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου του.

Άρθρο 2
Ορισμοί

1. Ως ταυτότητα φύλου νοείται ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο το ίδιο το πρόσωπο βιώνει το φύλο του, ανεξάρτητα από το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή του με βάση τα βιολογικά του χαρακτηριστικά. Η ταυτότητα φύλου περιλαμβάνει την προσωπική αίσθηση του σώματος, καθώς και την κοινωνική και εξωτερική έκφραση του φύλου, τα οποία αντιστοιχούν στη βούληση του προσώπου. Η προσωπική αίσθηση του σώματος μπορεί να συνδέεται και με αλλαγές που οφείλονται σε ιατρική αγωγή ή άλλες ιατρικές επεμβάσεις που επιλέχθηκαν ελεύθερα.
2. Ως χαρακτηριστικά φύλου νοούνται τα χρωμοσωμικά, γονιδιακά και ανατομικά χαρακτηριστικά του προσώπου, τα οποία συμπεριλαμβάνουν πρωτογενή χαρακτηριστικά, όπως τα αναπαραγωγικά όργανα, και δευτερογενή χαρακτηριστικά, όπως η μυϊκή μάζα, η ανάπτυξη μαστών ή τριχοφυΐας.

Άρθρο 3

Διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου – Προϋποθέσεις

1. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ ταυτότητας φύλου και καταχωρισμένου φύλου το πρόσωπο μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου του, ώστε αυτό να αντιστοιχεί στη βούληση, στην προσωπική αίσθηση του σώματος και στην εξωτερική του εικόνα.
2. Για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα, με εξαίρεση τους ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έβδομο (17ο) έτος της ηλικίας τους, εφόσον υπάρχει ρητή συναίνεση των ασκούντων τη γονική τους μέριμνα και τους ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος της ηλικίας τους, εφόσον υπάρχει επιπλέον θετική γνωμάτευση διεπιστημονικής Επιτροπής που συστήνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας για δύο (2) έτη, στην οποία μετέχουν: α) ένας παιδοψυχίατρος, β) ένας ψυχίατρος, γ) ένας ενδοκρινολόγος, δ) ένας παιδοχειρουργός, ε) ένας ψυχολόγος, στ) ένας κοινωνικός λειτουργός και ζ) ένας παιδίατρος, ως Πρόεδρος, άπαντες με εξειδίκευση στο συγκεκριμένο ζήτημα.
3. Προϋπόθεση για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου είναι το πρόσωπο που αιτείται τη διόρθωση να μην είναι έγγαμο.
4. Για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου δεν απαιτείται να βεβαιώνεται ότι το πρόσωπο έχει υποβληθεί σε οποιαδήποτε προηγούμενη ιατρική επέμβαση. Δεν απαιτείται επίσης η οποιαδήποτε προηγούμενη εξέταση ή ιατρική αγωγή που σχετίζεται με τη σωματική ή ψυχική του υγεία.

Άρθρο 4 **Διαδικασία**

1. Η διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου γίνεται με δικαστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 782 ΚΠολΔ. Στην αίτηση δηλώνονται το επιθυμητό φύλο, το κύριο όνομα που επιλέγεται και το προσαρμοσμένο σχετικά επώνυμο. Στην αίτηση επισυνάπτεται αντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης γέννησης του προσώπου.

2. Για τη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου απαιτείται αυτοπρόσωπη δήλωση ενώπιον του δικαστηρίου. Η δήλωση γίνεται σε ιδιαίτερο γραφείο χωρίς δημοσιότητα. Η δικαστική απόφαση καταχωρίζεται στο Ληξιαρχείο που είχε συντάξει τη ληξιαρχική πράξη γέννησης του προσώπου. Η καταχώριση της δικαστικής απόφασης περί διόρθωσης φύλου γίνεται με τρόπο που διασφαλίζει τη μυστικότητα της μεταβολής και της αρχικής ληξιαρχικής πράξης γέννησης έναντι όλων.

3. Με βάση τη νέα ληξιαρχική πράξη, οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την έκδοση άλλων εγγράφων στα οποία αναγράφεται η ταυτότητα του προσώπου ή από τα οποία το πρόσωπο εξαρτά δικαιώματα, καθώς και για την καταχώριση σε μητρώα ή καταλόγους, όπως εκλογικούς, έχουν την υποχρέωση να εκδώσουν νέα έγγραφα ή να προβούν σε νέες καταχωρίσεις με διορθωμένο το καταχωρισμένο φύλο, το κύριο όνομα και το επώνυμο του προσώπου. Στη νέα ληξιαρχική πράξη γέννησης, στα νέα έγγραφα και στις νέες καταχωρίσεις δεν επιτρέπεται η αναφορά ότι μεσολάβησε διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου.

4. Η νέα ληξιαρχική πράξη μπορεί στο εξής να αλλάξει μία φορά, με την ίδια διαδικασία και τις ίδιες προϋποθέσεις.

Άρθρο 5

Συνέπειες της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου

1. Από την καταχώρισή της στο Ληξιαρχείο η διόρθωση του φύλου του προσώπου ισχύει έναντι όλων. Δικαιώματα, υποχρεώσεις και κάθε είδους ευθύνη του προσώπου, που δημιουργήθηκαν πριν από τη διόρθωση του φύλου, εξακολουθούν να υφίστανται. Διατηρούνται επίσης οι αριθμοί φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ). Εντός τριών (3) ημερών από την καταχώριση της μεταβολής στο Ληξιαρχείο σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 344/1976 (Α' 143), ο Ληξιαρχος υποχρεούται να ενημερώσει την Εισαγγελία Πρωτοδικών του τόπου γέννησης του προσώπου ή το Τμήμα Ποινικού Μητρώου και Απονομής Χάριτος του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αν πρόκειται για πρόσωπο γεννημένο στην αλλοδαπή, για τη μεταβολή των ταυτοποιητικών του στοιχείων, προκειμένου να προβούν σε ενημέρωση τυχόν καταχώρισης στο Ποινικό Μητρώο σύμφωνα με το άρθρο 5 του π.δ. 35/2015 (Α' 56).

2. Αν το πρόσωπο που διόρθωσε το καταχωρισμένο φύλο του έχει παιδιά, είτε γεννημένα σε γάμο, είτε γεννημένα σε σύμφωνο, είτε γεννημένα χωρίς γάμο των γονέων τους, είτε υιοθετημένα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του από τη γονική μέριμνα δεν επηρεάζονται. Στη ληξιαρχική πράξη γέννησης των παιδιών δεν επέρχεται καμία μεταβολή λόγω της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου του γονέα.

Άρθρο 6 **Μυστικότητα**

1. Οι υπάλληλοι του Ληξιαρχείου, καθώς και όσοι άλλοι εμπλέκονται επαγγελματικά στη διόρθωση του καταχωρισμένου φύλου ή έλαβαν γνώση της τέλεσής της με την ευκαιρία της άσκησης των καθηκόντων τους, έχουν καθήκον εχεμύθειας. Στη δικαστική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 4, στην αρχική ληξιαρχική πράξη γέννησης του προσώπου, καθώς και σε κάθε άλλο στοιχείο ή έγγραφο το οποίο τηρείται στο οικείο ληξιαρχείο ή σε οποιαδήποτε άλλη δημόσια υπηρεσία, από το οποίο προκύπτει η διόρθωση φύλου που μεσολάβησε, έχει πρόσβαση μόνο το ίδιο το πρόσωπο, καθώς και όσοι έχουν ειδική έγγραφη εξουσιοδότηση από αυτό. Πρόσβαση τρίτου στα στοιχεία αυτά επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτός αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον μη δυνάμενο να ικανοποιηθεί διαφορετικά και κατόπιν άδειας που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 (Α' 50) για πρόσβαση σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

2. Αν το πρόσωπο που προέβη σε διόρθωση φύλου καταστεί δικαιοπρακτικά ανίκανο, πρόσβαση έχει ο δικαστικός συμπαραστάτης του.

Άρθρο 7 **Άλλες διατάξεις**

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 344/1976 (Α' 143) διαγράφονται οι λέξεις «αλλαγής φύλου» και προστίθενται οι λέξεις «διόρθωσης φύλου». και μετά το πρώτο εδάφιο προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Ειδικά στην περίπτωση της διόρθωσης φύλου η δικαστική απόφαση αρκεί να είναι τελεσιδική».

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 1 και στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 927/1979 (Α' 139), μετά τις λέξεις «ταυτότητα φύλου» προστίθενται και οι λέξεις «χαρακτηριστικά φύλου».

ΜΕΡΟΣ Β'

Άρθρο 8 **Ίδρυση Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού**

Συνιστάται συλλογικό όργανο με την ονομασία «Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού», το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εφεξής «Εθνικός Μηχανισμός».

Άρθρο 9 **Σύνθεση**

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποτελείται από τα εξής μέλη με τους αναπληρωτές τους:

- α. Τον Γενικό Γραμματέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως Πρόεδρο,
- β. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών,
- γ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης,

- δ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
 - ε. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
 - στ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών,
 - ζ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
 - η. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας,
 - θ. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
 - ι. έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής,
 - ια. έναν εκπρόσωπο του Ινστιτούτου Υγείας Παιδιού,
 - ιβ. έναν εκπρόσωπο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου,
 - ιγ. έναν εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου.
2. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη υποδεικνύονται από τους αρμόδιους Υπουργούς και φορείς με γνώμονα την αρμοδιότητά τους σε θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα των παιδιών.
3. Κατά περίπτωση και εφόσον τα υπό συζήτηση θέματα εμπíπτουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα άλλων φορέων της Διοίκησης πέρα όσων εκπροσωπούνται στον Εθνικό Μηχανισμό, εκπρόσωπός τους μπορεί να καλείται και να μετέχει στις σχετικές συνεδριάσεις του.
4. Σε κάθε συνεδρίαση του Εθνικού Μηχανισμού προσκαλείται και συμμετέχει, με εκπρόσωπό του, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος δύναται οποτεδήποτε, με αμετάκλητη δήλωσή του προς τον Πρόεδρο του Εθνικού Μηχανισμού, να καταστεί εφεξής πλήρες μέλος αυτού με δικαίωμα ψήφου.

Άρθρο 10 **Αρμοδιότητες**

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός έχει τις εξής αρμοδιότητες:
- α. Την εκπόνηση Εθνικών Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων βάσης αυτών. Οι εμπλεκόμενοι φορείς κατά την καταγραφή των δράσεων τους οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους τις αποφάσεις και τις συστάσεις εθνικών και διεθνών οργάνων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του παιδιού. Κατά το στάδιο της εκπόνησης των Σχεδίων Δράσης ορίζονται οι δείκτες υλοποίησης της κάθε δράσης.
 - β. Τη διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών κατά τη διαμόρφωση των Σχεδίων Δράσης. Ο Εθνικός Μηχανισμός μεριμνά για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία της διαβούλευσης.
 - γ. Την προώθηση και προβολή των Σχεδίων Δράσης.
 - δ. Την παρακολούθηση της υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης. Για το σκοπό αυτόν εκπονεί ενδιάμεσες εκθέσεις για την εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης, βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων που αποστέλλουν οι φορείς υλοποίησης, εντός των προθεσμιών που ορίζονται από τον Εθνικό Μηχανισμό. Οι ενδιάμεσες εκθέσεις δημοσιοποιούνται.
 - ε. Την αξιολόγηση των Σχεδίων Δράσης. Ειδικότερα, αποτιμάται ο βαθμός υλοποίησής τους, τα αποτελέσματά τους με βάση τους δείκτες υλοποίησης, καθώς και η συνολική αποτελεσματικότητά τους. Οι εκθέσεις αξιολό-

γησης των Σχεδίων Δράσης υποβάλλονται στον Συνήγορο του Πολίτη.

στ. Την προετοιμασία του εκάστοτε επόμενου Σχεδίου Δράσης.

2. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού υπογράφονται από όλους τους αρμόδιους Υπουργούς.

Άρθρο 11 **Λειτουργία**

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός εδρεύει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και επικουρείται κατά τη λειτουργία του από το Τμήμα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Ο Γενικός Γραμματέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μεριμνά για τη σύγκληση και λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού, καθώς και για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων του.

3. Ο Εθνικός Μηχανισμός συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο (2) μήνες και έκτακτα ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του.

4. Ο Εθνικός Μηχανισμός λειτουργεί εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας των οικείων Υπηρεσιών ή σε χρόνο που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση. Στα μέλη του δεν καταβάλλεται καμία πρόσθετη αμοιβή ή αποζημίωση.

5. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Άρθρο 12 **Συνεργασία με φορείς και κοινωνικός διάλογος**

Κατά τις συνεδριάσεις του Εθνικού Μηχανισμού μπορεί να καλούνται εμπειρογνώμονες με συναφή εξειδίκευση, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή φορείς για την παροχή πληροφοριών, τη διαβούλευση ή τη συνεργασία, εφόσον αυτό θεωρείται αναγκαίο κατά την κρίση αυτού.

Άρθρο 13

1. Οι οφειλές παρελθόντων ετών για την ύδρευση των καταστημάτων κράτησης, οι οποίες κατέστησαν ληξιπρόθεσμες λόγω ανεπάρκειας των πιστώσεων του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δύναται να εξοφληθούν κατά παρέκκλιση των διατάξεων του π.δ. 80/2016 (Α' 145).

2. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 9 του π.δ. 80/2016 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις των αποζημιώσεων δικηγόρων για την παροχή νομικής βοήθειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3226/2004 (Α' 24). Όταν γνωστοποιείται στο ΤΑΧΔΙΚ το ύψος των ως άνω αποζημιώσεων μετά την 20ή Δεκεμβρίου εκάστου έτους, θεωρείται ότι η γνωστοποίηση αυτή λαμβάνει χώρα την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Οι αποζημιώσεις που αναλήφθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθώς και αυτές που θα αναληφθούν μετά από αυτή αλλά αφορούν παρελθόντα του τρέχοντος έτη, θεωρούνται νόμιμες και βαρύνουν τον προϋπολογισμό του ΤΑΧΔΙΚ.

Άρθρο 14
Τροποποιήσεις του Πτωχευτικού Κώδικα
(ν. 3588/2007, Α΄153)

1. Προστίθεται τρίτο εδάφιο στην παράγραφο 3 του άρθρου 4 του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Στη συζήτηση της αίτησης κλητεύεται ο οφειλέτης, εφόσον αυτή υποβάλλεται από τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 5, άλλως η συζήτηση είναι απαράδεκτη.»

2. Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Οι αποφάσεις που κηρύσσουν ή ανακαλούν την πτώχευση ή μεταβάλλουν το χρόνο παύσης των πληρωμών, επικυρώνουν τη συμφωνία εξυγίανσης ή την ακυρώνουν, επικυρώνουν ή απορρίπτουν το σχέδιο αναδιοργάνωσης, ακυρώνουν τούτο ή διατάσσουν την ατομική ανατροπή του ή παύουν τις εργασίες της πτωχεύσεως, καθώς και σε όσες άλλες περιπτώσεις ορίζεται στον παρόντα κώδικα, καταχωρούνται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο με επιμέλεια του συνδίκου, του οφειλέτη ή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον και δημοσιεύονται σε περίληψη στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Τομέας Ασφάλισης Νομικών (ΕΤΑΑ - ΤΑΝ).»

3. Καταργούνται τα άρθρα 85, 86, 87 και 88 του Πτωχευτικού Κώδικα.

4. Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 101 του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε παύση πληρωμών, το πτωχευτικό δικαστήριο με την απόφασή του που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης κατά το άρθρο 106β δύναται να διορίσει ειδικό εντολοδόχο, κατά την παράγραφο 6 του άρθρου 106β, με την εξουσία να ασκήσει το δικαίωμα παράστασης και ψήφου εκείνων των μετόχων ή εταίρων του οφειλέτη που δεν συμπράττουν στη λήψη της απόφασης της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, και υπό τον όρο της μη σύμπραξής τους, εφόσον, επιπλέον των οριζομένων στο άρθρο 106β, πιθανολογεί ότι σε περίπτωση εκκαθάρισης του οφειλέτη κατά το Κεφάλαιο όγδοο, οι μέτοχοι ή οι εταίροι δεν θα λάβουν μέρος στο προϊόν της εκκαθάρισης.»

5. Αντικαθίσταται το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 105 του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Με επιμέλεια του αιτούντος ή των αιτούντων, περίληψη της αίτησης δημοσιεύεται εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Τομέας Ασφάλισης Νομικών (ΕΤΑΑ - ΤΑΝ) και στο Γ.Ε.ΜΗ..»

6. Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 106α του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Τα προληπτικά μέτρα του προηγούμενου άρθρου και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, δύνανται να διαταχθούν και πριν από την κατάθεση αίτησης επικύρωσης συμφωνίας, άπαξ, μετά από αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή, η οποία δημοσιεύεται σε περίληψη στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Τομέας Ασφάλισης Νομικών (ΕΤΑΑ - ΤΑΝ), εφόσον προσκομίζεται από τον αιτούντα έγγραφη δήλωση πιστωτών που εκπροσωπούν ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη ότι συμμετέχουν στις

διαπραγματεύσεις για την επίτευξη συμφωνίας και συντρέχουν και οι προϋποθέσεις της επείγουσας περίπτωσης ή του επικειμένου κινδύνου κατά τις διατάξεις των άρθρων 682 επ. ΚΠολΔ.»

7. Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 106γ του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Από την επικύρωσή της, η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτή, ακόμη και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι στη συμφωνία εξυγίανσης.»

8. Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 106γ του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Αναστέλλεται η ποινική δίωξη των πλημμελημάτων της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής και εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 25 του ν. 1882/1990 (Α΄43), καθώς και της καθυστέρησης καταβολής οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, εφόσον οι παραπάνω πράξεις έχουν τελεσθεί πριν από την υποβολή της αίτησης κατά το άρθρο 104.»

9. Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 106ε του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Η κήρυξη πτώχευσης του οφειλέτη, μετά την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, επιφέρει τη ματαίωση υλοποίησης της συμφωνίας, κατά το μέρος που η συμφωνία περιέχει τις προβλέψεις των περιπτώσεων α΄ ή δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 103.»

10. Αντικαθίσταται η παράγραφος 4 του άρθρου 171 του Πτωχευτικού Κώδικα ως εξής:

«Οι πράξεις του παρόντος άρθρου είναι αξιόποινες μόνο σε περίπτωση που κηρυχθεί η πτώχευση ή η αίτηση απορριφθεί για το λόγο ότι προβλέπεται πως η περιουσία του οφειλέτη δεν θα επαρκέσει για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 3.»

11. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 4 ως 10 εφαρμόζονται επί διαδικασιών που αρχίζουν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Ως έναρξη διαδικασιών νοείται η κατάθεση της αίτησης πτώχευσης ή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης. Η διάταξη της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου ισχύει από τότε που ίσχυσε ο ν. 4446/2016 (Α΄240), δηλαδή επί αιτήσεων πτώχευσης που υπεβλήθησαν από 22.12.2016 και εξής.

Άρθρο 15
Τροποποιήσεις του ν. 4446/2016 (Α΄240)

1. Αντικαθίσταται η περίπτωση α΄ της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4446/2016 ως εξής:

«α. Η παράγραφος 5 του άρθρου 84 και τα άρθρα 148, 167, 168 και 169 του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως αυτά τίθενται με τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται και επί εκκρεμών κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος διαδικασιών. Στην περίπτωση της παραγράφου 11 του άρθρου 106β και στην περίπτωση γ΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 106γ υπάγονται και οι διαδικασίες στις οποίες οι συμφωνίες εξυγίανσης έχουν ήδη επικυρωθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους.»

2. Αντικαθίσταται η περίπτωση γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4446/2016 ως εξής:

«γ. Η διάταξη του άρθρου 156 του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως αντικαθίσταται με το παρόν, εφαρμόζεται και επί αιτήσεων που έχουν κατατεθεί από 19 Αυγούστου 2015.»

Άρθρο 16 **Απόδοση πόρων του κλάδου ΛΑΕΚ**

1. Η παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 2434/1996 (Α' 188), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Από τον κλάδο ΛΑΕΚ του ΕΛΕΚΠ αποδίδεται πόρος στο Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, στον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε-ΟΠΠΕΠ), καθώς και στα ινστιτούτα και τα εκπαιδευτικά κέντρα, τα οποία έχουν ιδρυθεί ή θα ιδρυθούν με τη συμμετοχή της ΓΣΕΕ, του ΣΕΒ, της ΓΣΕΒΕΕ, της ΕΣΕΕ, του ΣΕΤΕ. Για τους ανωτέρω φορείς, εκτός του ΕΟΠΠΕΠ, η απόδοση του πόρου από τον κλάδο ΛΑΕΚ μπορεί να ανέρχεται μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί του συνόλου των ετήσιων εισφορών που εισπράττονται από τον ΕΦΚΑ για λογαριασμό του κλάδου ΛΑΕΚ, ανεξαρτήτως του βαθμού απόδοσης αυτών στον ΟΑΕΔ. Για τον ΕΟΠΠΕΠ η απόδοση του πόρου ανέρχεται στο οκτώ τοις εκατό (8%) επί του εισπραττόμενου από τους λοιπούς φορείς ποσοστού, κατά τα ανωτέρω. Με σκοπό την ολοσχερή εξόφληση εκτάκτων αποδόσεων που έλαβαν χώρα κατόπιν υπουργικών αποφάσεων που εκδόθηκαν δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 2639/1998 (Α' 295), σε φορείς της παρούσας παραγράφου, παρακρατείται κατ' έτος ποσό ίσο με το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της συνολικής ετήσιας απόδοσης πόρου που αυτοί λαμβάνουν κατά περίπτωση. Το υπόλοιπο δικαιούμενο ποσό της ετήσιας απόδοσης πόρου του έτους 2016 αφαιρείται από το συνολικό ποσό οφειλής του κάθε φορέα. Η ως άνω απόδοση πόρου δεν συνιστά επιχορήγηση ή χρηματοδότηση, κατά το άρθρο 41 του ν. 4129/2013 (Α' 52), το άρθρο 10B του ν. 3861/2010 (Α' 112) και την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2731/1999 (Α' 138), όπως ισχύουν.»

2. Η περίπτωση δ' της παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 (Α' 88) αντικαθίσταται ως εξής:

«δ. Οι δαπάνες των κλάδων «Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΛΑΕΚ) και «Λογαριασμός Κοινωνικής Πολιτικής» βαρύνουν, για την κάλυψή τους, τους διαχρονικά αποδιδόμενους πόρους στον ΟΑΕΔ και καταβάλλονται από τα σχετικά ταμειακά διαθέσιμα, ανεξαρτήτως εάν έχει μεταφερθεί από τον ΕΦΚΑ, κατά το έτος απόδοσης του πόρου, το ποσό που αντιστοιχεί στις εν λόγω ενιαίες δαπάνες. Οι ως άνω δαπάνες αποτελούν απόδοση πόρου και δεν συνιστούν επιχορήγηση ή χρηματοδότηση, κατά το άρθρο 41 του ν. 4129/2013 (Α' 52), το άρθρο 10B του ν. 3861/2010 (Α' 112) και την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2731/1999 (Α' 138), όπως ισχύουν.»

3. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2017.

Άρθρο 17 **Τροποποίηση του άρθρου 17Α του ν. 2523/1997**

1. Στο τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 17Α του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από την παρ.1 του άρθρου

103 του ν. 4485/2017 (Α' 114), η φράση «έως τις 30.9.2017» αντικαθίσταται από τη φράση «έως τις 31.10.2017».

2. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 5 του άρθρου 17Α του ν. 2523/1997 όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από την παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 4485/2017, αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν από την 1η Νοεμβρίου 2017.»

Άρθρο 18 **Τροποποίηση του άρθρου 70 του ν. 4446/2016**

Στην παρ. 1 του άρθρου 70 του ν. 4446/2016 (Α' 240), μετά το πρώτο εδάφιο αυτής προστίθεται δεύτερο εδάφιο, ως εξής:

«Τα χρηματικά έπαθλα δεν κατάσχονται, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με τυχόν οφειλές του δικαιούχου προς το Ελληνικό Δημόσιο.»

Άρθρο 19 **Αύξηση θέσεων επιστημονικού προσωπικού του Ψυχιατρείου Κρατουμένων Κορυδαλλού και λοιπών καταστημάτων κράτησης**

Οι θέσεις προσωπικού των καταστημάτων κράτησης, οι οποίες προβλέπονται στο π.δ. 96/2017 (Α' 136) και στο άρθρο 16 του ν. 4322/2015 (Α' 42), αυξάνονται ως εξής:

1. Του κλάδου ΠΕ Ιατρών ειδικότητας Ψυχιάτρων κατά επτά (7) και ΠΕ Ιατρών ειδικότητας Παθολόγων κατά δύο (2).
2. Του κλάδου ΠΕ Φαρμακοποιών κατά μία (1).
3. Του κλάδου ΠΕ Ψυχολόγων κατά δύο (2).
4. Του κλάδου ΠΕ Νοσηλευτικής κατά δύο (2).
5. Του κλάδου ΤΕ Υγείας Πρόνοιας ειδικότητας Νοσηλευτικής κατά δέκα (10).
6. Του κλάδου ΤΕ Εργοθεραπείας κατά δύο (2).
7. Του κλάδου ΔΕ Βοηθών Νοσηλευτικής κατά οκτώ (8).
8. Του κλάδου ΥΕ Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού κατά έξι (6).
9. Του κλάδου ΠΕ Κοινωνιολόγων κατά επτά (7).
10. Του κλάδου ΠΕ Γεωπονίας κατά πέντε (5).
11. Του κλάδου ΤΕ Τεχνολογίας-Γεωπονίας κατά έξι (6).
12. Του κλάδου ΤΕ Βρεφονηπιοκόμων κατά μία (1).

Άρθρο 20

Το άρθρο 174 του ν. 4412/2016 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών ή στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται με επίδοση σε αυτούς με δικαστικό επιμελητή μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, εκτός αν σε ειδικές περιπτώσεις ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα τίτλο Ι, κοινοποιείται δε εντός της ανωτέ-

ρω προθεσμίας και στην υπηρεσία που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη πράξη. Η ανωτέρω κοινοποίηση δύναται να διενεργηθεί και με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει.

Ένσταση ασκείται επίσης και κατά αποφάσεων ή πράξεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις αποφάσεις ή πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησης της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησης της, κατά τα προβλεπόμενα στο εδάφιο α' της παραγράφου 2 του άρθρου 175 του παρόντος.

2. Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε τρεις (3) μήνες από την κατάθεση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου.

3. Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα.

4. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί.

5. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή, κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο Τεχνικό Συμβούλιο τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους. Η παράλειψη αυτή αποτελεί πειθαρχική παράβαση και επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141. Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση.

6. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, εφόσον δεν είναι το Δημόσιο και η προϊσταμένη αρχή δεν ανήκει στον κύριο του έργου. Αν η αρμοδιότητα για την απόφαση επί ενστάσεων ασκείται από όργανο του κυρίου του έργου, επί ενστάσεων του προηγούμενου εδαφίου αποφασίζει ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία, ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών.

7. Αν το Δημόσιο δεν είναι ο κύριος του έργου, αντίγραφο της ένστασης επιδίδεται στον αντισυμβαλλόμενο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την άσκησης της. Ο αντισυμβαλλόμενος μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών μπορεί να υποβάλει στο αποφαινόμενο επί της ένστασης όργανο τις αντιρρήσεις του. Η παράλειψη υποβολής αντιρρήσεων δεν δημιουργεί τεκμήριο αποδοχής των λόγων που προβάλλονται με την ένσταση, τους οποίους μπορεί ο ενδιαφερόμενος να αποκρούσει για πρώτη φορά στο Δικαστήριο.

8. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου,

αυτός που υπέβαλε την ένσταση υποχρεούται να υποβάλει στο αποφαινόμενο επί της ένστασης όργανο επικυρωμένο αντίγραφο του αποδεικτικού εμπρόθεσμης επίδοσης της ένστασής του στον αντισυμβαλλόμενο. Η υποβολή του εν λόγω αντιγράφου γίνεται μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επίδοση της ένστασης στον αντισυμβαλλόμενο. Οι ενστάσεις στην περίπτωση αυτή δεν εισάγονται για συζήτηση στο αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο πριν περάσει η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου για υποβολή αντιρρήσεων. Οι αντιρρήσεις συζητούνται μαζί με την ένσταση, με τις οποίες συζητούνται και εξετάζονται και οι τυχόν αντίθετες για το ίδιο θέμα ενστάσεις. Αν υποβληθούν αντίθετες ενστάσεις, όταν αρμόδιος να αποφασίσει επί ένστασης του κυρίου του έργου είναι ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με την παράγραφο 6, η αρμοδιότητα του Υπουργού επεκτείνεται και στη συνεξεταζόμενη αντίθετη ένσταση του αναδόχου, έστω και αν αρμόδιο να αποφασίσει για την τελευταία αυτή ένσταση είναι όργανο του κυρίου του έργου.

9. Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο Τεχνικό Συμβούλιο, η αρμόδια για την εισήγηση υπηρεσία, σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Συμβουλίου καλεί με έγγραφη πρόσκλησή της τον ανάδοχο να παρευρεθεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως όχι νωρίτερα από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του Συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με τηλεομοιοτυπία (FAX). Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής.

10. Αν ο ανάδοχος, μολοντί κλήθηκε, δεν παρέστη ο ίδιος ή με αντιπρόσωπό του, γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά του Συμβουλίου και το Συμβούλιο προχωρεί στην εξέταση της ένστασης και χωρίς την παρουσία του. Τα ίδια εφαρμόζονται και όταν κληθεί και δεν παρευρεθεί ο κύριος του έργου, ο οποίος άσκησε ένσταση ή αντιρρήσεις.

11. Η εξέταση της ένστασης αρχίζει με την προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς το Συμβούλιο. Η εισήγηση ερευνά πρώτα το εμπρόθεσμο της ένστασης, της επίδοσης αυτής στον αντισυμβαλλόμενο, στις περιπτώσεις που απαιτείται τέτοια επίδοση, καθώς και των αντιρρήσεων του αντισυμβαλλόμενου, αν έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις. Στη συνέχεια εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητα της ένστασης, ανάλογα με τους περιεχόμενους σε αυτή λόγους και τα προσβαλλόμενα σχετικά αιτήματα. Αν η ένσταση έχει οικονομικό αντικείμενο, η εισήγηση περιλαμβάνει εκτίμηση αυτού. Την προφορική ανάπτυξη της εισήγησης ακολουθεί συζήτηση για την πλήρη ενημέρωση των μελών του Συμβουλίου στην υπόθεση. Στη συνέχεια καλείται να ακουσθεί αυτός που άσκησε την ένσταση και αυτός που τυχόν υπέβαλε αντιρρήσεις. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ορίζει τη σειρά ακρόασης ή και την ενδεχό-

μενη ταυτόχρονη ακρόαση. Όταν οι ενδιαφερόμενοι αποχωρήσουν, συνεχίζεται η συζήτηση από το συμβούλιο, το οποίο μετά το τέλος της συζήτησης γνωμοδοτεί αιτιολογημένα, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, για την υπόθεση.

12. Αν η ένσταση απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία της παραγράφου 2, αυτός που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 175. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής. Αν τα κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσιακά όργανα δεν προσκομίσουν μέχρι το δεύτερο δεκαήμερο του τρίτου μήνα το σχέδιο απόφασης επί της ένστασης στον Υπουργό ή το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141.

13. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο μπορεί να εκδώσει και να κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 2, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του έτους από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του Υπουργού ή του κατά περίπτωση αποφαινόμενου οργάνου που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.

14. Όπου στο άρθρο αυτό αναφέρεται ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών, νοούνται και οι άλλες αρχές, οι οποίες αποφασίζουν επί ενστάσεων, με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 6.

15. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά το μήνα Αύγουστο.»

Άρθρο 21

Το άρθρο 175 του ν. 4412/2016 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που προκύπτει από τη σύμβαση κατασκευής δημόσιου έργου, ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα της σύμβασης ως διοικητικής ή ως ιδιωτικού δικαίου, επιλύεται με την άσκηση προσφυγής ή αγωγής στο διοικητικό εφετείο της περιφέρειας, στην οποία εκτελείται το έργο. Παρέκταση αρμοδιότητας δεν επιτρέπεται. Αν το έργο εκτελείται στην περιφέρεια δύο ή περισσότερων διοικητικών εφετείων, αρμόδιο καθίσταται αυτό που θα επιλέξει ο προσφεύγων ή ο ενάγων.

2. Πριν από την άσκηση της προσφυγής στο διοικητικό εφετείο προηγείται υποχρεωτικά η ένσταση, σύμφωνα

με το άρθρο 174, διαφορετικά η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Δεν απαιτείται η τήρηση ενδικοφανούς διαδικασίας αν ασκείται από τον ενδιαφερόμενο αγωγή, στο δικόγραφο της οποίας δεν σωρεύεται αίτημα ακύρωσης ή τροποποίησης διοικητικής πράξης ή παράλειψης.

3. Η υπόθεση συζητείται σε δικάσιμο που ορίζεται όσο το δυνατόν συντομότερα. Ειδικά για δημόσια έργα προϋπολογισμού άνω των 500.000 ευρώ, η δικάσιμος για τη συζήτηση της υπόθεσης προσδιορίζεται το αργότερο εντός έξι (6) μηνών. Οι διάδικοι υποχρεούνται να προσκομίσουν κατά την πρώτη συζήτηση όλα τα αποδεικτικά μέσα. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Αν ο φάκελος της υπόθεσης δεν αποσταλεί στο διοικητικό εφετείο από τη Διοίκηση, η συζήτηση αναβάλλεται σε νέα δικάσιμο, κατά την οποία η υπόθεση συζητείται με βάση τα στοιχεία που προσκομίζει ο προσφεύγων ή ο ενάγων, αν το ζητήσει ο ίδιος.

4. Η συζήτηση και η διεξαγωγή της απόδειξης ολοκληρώνονται σε μια δικάσιμο. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη μόνο αν έχουν δοθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση και, αν πρόκειται να δοθούν στην αλλοδαπή, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτή. Η απόφαση εκδίδεται το ταχύτερο και αρκεί πιθανολόγηση. Οι αποφάσεις του διοικητικού εφετείου είναι αμέσως εκτελεστές.

5. Η αίτηση αναίρεσης κατά των αποφάσεων του διοικητικού εφετείου ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας επιτρέπεται για τους προβλεπόμενους νόμιμους λόγους αναίρεσης. Αν από την εκτέλεση της απόφασης πιθανολογείται κίνδυνος βλάβης δυσχερώς επανορθώσιμης, μπορεί να διαταχθεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους η ολική ή η εν μέρει αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης, με τον όρο παροχής ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση ή να εξαρτηθεί η εκτέλεση της απόφασης από την παροχή εγγύησης από τον διάδικο που έχει νικήσει. Για την αίτηση αποφαινεται, συνεδριάζοντας ως συμβούλιο, χωρίς υποχρεωτική κλήτευση των διαδίκων, το αρμόδιο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο συγκροτείται από τρία (3) μέλη, στα οποία περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ο εισηγητής της υπόθεσης. Η απόφαση της αναστολής μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να ανακληθεί, με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους έως και κατά την πρώτη συζήτηση της αναίρεσης.

6. Αν ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής ασκήσει αναίρεση, με αίτηση του αναδόχου, μπορεί μέχρι την εκδίκασή της να γίνει συμβιβασμός. Για το συμβιβασμό εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή του αρμόδιου οργάνου των φορέων που εκτελούν δημόσια έργα, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Μετά την αποδοχή αυτής από τον ανάδοχο, ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής παραιτείται από την αναίρεση.

7. Αν ο ανάδοχος του έργου είναι κοινοπραξία, η προσφυγή ασκείται είτε από την ίδια είτε από όλα τα μέλη της, που μεταξύ τους στην περίπτωση αυτή υπάρχει αναγκαστική ομοδικία.»

Άρθρο 22

Το άρθρο 198 του ν. 4412/2016 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Στις περιπτώσεις που ρητά ορίζεται στο νόμο αυτόν, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση εκτελεστής πράξης ή παράλειψης της διευθύνουσας υπηρεσίας που βλάπτει για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, ασκείται ένσταση. Εφόσον δεν υφίσταται δέσμια αρμοδιότητα της υπηρεσίας για την έκδοση ρητής πράξης, προϋπόθεση ώστε να θεωρηθεί επιτρεπτή η ένσταση κατά παραλείψεως, είναι να έχει προηγηθεί η υποβολή εγγράφου αιτήματος του αναδόχου με συγκεκριμένο περιεχόμενο και να παρέλθει ένας (1) τουλάχιστον μήνας από την υποβολή του. Η προθεσμία της ένστασης στην περίπτωση αυτή διαρκεί μέχρι την έγκριση του σταδίου της μελέτης ή την παραλαβή της υπηρεσίας, εκτός αν γνωστοποιηθεί εγγράφως από τη διευθύνουσα υπηρεσία στον ανάδοχο ότι η Διοίκηση δεν πρόκειται να εκδώσει ρητή πράξη επί του αιτήματός του. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να τον ενημερώνει σχετικώς. Ένσταση ασκείται και κατά των βλαπτικών εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, αν από αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά την έκδοση πράξης, η οποία υπόκειται σε ένσταση ή η προϊσταμένη αρχή κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών της, οφείλουν να μνημονεύουν στην πράξη τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησης της, το αποφαίνόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησης της, κατά τα προβλεπόμενα στο εδάφιο α' της παραγράφου 2 του άρθρου 175 του παρόντος.

2. Η ένσταση απευθύνεται στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών ή στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαίνόμενο όργανο και ασκείται με επίδοση σε αυτούς και κατάθεση στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών, από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η κατάθεση στη διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να διενεργηθεί και με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει. Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης.

3. Ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών ή ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός ή το αρμόδιο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αποφαίνόμενο όργανο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της ένστασης. Αν η ένσταση απορριφθεί εν μέρει ή στο σύνολό της ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο αρμόδιο κατά την παράγραφο 11 του παρόντος άρθρου δικαστήριο. Η έκδοση ή κοινοποίηση της απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής.

4. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, αν δεν είναι το Δημόσιο. Αν αρμόδιος να αποφανθεί σε ενστάσεις του αναδόχου είναι ο κύριος του έργου ή όργανό του, στις ενστάσεις που ασκούνται από αυτόν, αποφασίζει ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία, ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών.

5. Αν κύριος του έργου δεν είναι το Δημόσιο, αντίγρα-

φο της ένστασης υποβάλλεται, μέσα σε δέκα (10) ημέρες, στον αντισυμβαλλόμενο του ενισταμένου. Για την εξέταση της ένστασης καλείται ο ενιστάμενος να προσκομίσει το αποδεικτικό κατάθεσής της στον αντισυμβαλλόμενο του, ο οποίος μπορεί να υποβάλει τις αντιρρήσεις του, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Η μη υποβολή αντιρρήσεων δεν θεωρείται ως αποδοχή των ισχυρισμών του αιτούντος.

6. Η ένσταση προσδιορίζει την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη, περιλαμβάνει σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους ουσιαστικούς λόγους στους οποίους στηρίζεται, τα αιτήματα του ενισταμένου και εφόσον είναι δυνατό, το οικονομικό αντικείμενο της διαφοράς. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της πράξης που γέννησε τη διαφωνία. Η διευθύνουσα υπηρεσία και η προϊσταμένη αρχή διαβιβάζουν στο αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο μέσα σε είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της ένστασης τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης με τα συμβατικά τεύχη του έργου, τα οποία δικαιούται να προσκομίσει και ο ενιστάμενος.

7. Η απόφαση του αρμόδιου οργάνου εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Για τη συζήτηση στο Τεχνικό Συμβούλιο, καλείται από την υπηρεσία που εισηγείται ή τη γραμματεία του Συμβουλίου ο ανάδοχος εγγράφως, σε καθορισμένη ημέρα και ώρα που δεν απέχει λιγότερο από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης. Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με τηλεομοιοτυπία (FAX). Στη συζήτηση καλείται με τον ίδιο τρόπο ο κύριος του έργου που υπέβαλε την ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής. Στη συνεδρίαση ο ενιστάμενος παρίσταται είτε αυτοπροσώπως είτε με πληρεξούσιο.

8. Αν κύριος του έργου δεν είναι το Δημόσιο και ασκηθούν αντίθετες ενστάσεις από τον ανάδοχο και τον αντισυμβαλλόμενο του / κύριο του έργου, εξετάζονται ταυτόχρονα από τον εποπτεύοντα Υπουργό ή, αν δεν υπάρχει, τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, ακόμα και αν έχει την κατά νόμο αρμοδιότητα για την εξέταση της ένστασης όργανο του κυρίου του έργου.

9. Η συζήτηση της ένστασης στο Τεχνικό Συμβούλιο αρχίζει με προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της υπηρεσίας είτε με παρουσία του ενισταμένου και του υποβάλλοντος αντιρρήσεις είτε και χωρίς την παρουσία τους, αν δεν προσήλθαν παρά τη νόμιμη κλήτευσή τους. Ελέγχεται κατ' αρχήν το εμπρόθεσμο της ένστασης, η επίδοση της ένστασης στον αντισυμβαλλόμενο όταν απαιτείται και οι αντιρρήσεις του αντισυμβαλλόμενου, αν έχουν υποβληθεί και στη συνέχεια εξετάζεται η νομιμότητα και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων που προβάλλονται. Η εισήγηση περιλαμβάνει επίσης εκτίμηση περί του οικονομικού αντικειμένου της υπόθεσης, αν τούτο είναι εφικτό. Ακολουθεί προφορική συζήτηση υπό τη διεύθυνση του προέδρου του Τεχνικού Συμβουλίου για την πληρέστερη ενημέρωση των μελών. Η γνώμη του Συμβουλίου διαμορφώνεται μετά την αποχώρηση των ενδιαφερομένων, διατυπώνεται στο πρακτικό και υποβάλλεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών στο αρμόδιο για την απόφαση όργανο.

10. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά το μήνα Αύγουστο.

11. Για τη δικαστική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 175. Αρμόδιο Δικαστήριο είναι το διοικητικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία έχει υπογράψει η σύμβαση.

12. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο μπορεί να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 3, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του έτους από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του Υπουργού ή του κατά περίπτωση αποφαινόμενου οργάνου που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.»

Άρθρο 23

Στο άρθρο 376 του ν. 4412/2016 προστίθενται παράγραφοι 14, 15 και 16, ως ακολούθως:

«14. Το άρθρο 175 του ν. 4412/2016 εφαρμόζεται και στις διαφορές που ανακύπτουν από συμβάσεις έργων και μελετών που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4412/2016.

15. Ενστάσεις και αιτήσεις θεραπείας που έχουν ασκηθεί έως την 1.11.2017, καθώς και αυτές για τις οποίες η προθεσμία άσκησής τους δεν έχει παρέλθει κατά την ανωτέρω ημερομηνία, διέπονται από τις διατάξεις που ίσχυαν κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης.

16. Κανονιστικές πράξεις, καθώς και οι εξουσιοδοτικές αυτών διατάξεις, με τις οποίες συγκροτήθηκαν αποφαινόμενα ή γνωμοδοτικά όργανα επί αιτήσεων θεραπείας κατά την εκτέλεση δημοσίων έργων ή μελετών, εξακολουθούν να ισχύουν και τα όργανα αυτά επιλαμβάνονται εφεξής των προβλεπόμενων, στα άρθρα 174 και 198, ενστάσεων.»

Άρθρο 24

Τροποποίηση του άρθρου 126B του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

1. Από τον τίτλο και την παράγραφο 1 του άρθρου 126B του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), οι λέξεις «διοικητικές» και «διοικητικών» αντικαθίστανται με τις λέξεις «δημόσιες» και «δημοσίων» αντίστοιχως.

2. Οι παράγραφοι 2 και 3 του ανωτέρω άρθρου αντικα-

θίστανται ως εξής:

«2. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διεύθυνσης ή ο Δικαστής που διευθύνει το Δικαστήριο ή ο οριζόμενος από αυτόν Δικαστής, αμέσως μετά την κατάθεση του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου, ορίζει με πράξη του επί αυτού το αρμόδιο τμήμα για την ενδοδικαστική επίλυση της διαφοράς. Ο πρόεδρος του οικείου τμήματος ορίζει εισηγητή Δικαστή με πράξη του, η οποία κοινοποιείται στους διαδίκους. Εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση, οι διάδικοι δύνανται να προσκομίσουν στη γραμματεία του Δικαστηρίου όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επίλυση της διαφοράς. Εάν μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας δεν έχουν προσκομιστεί τα προαναφερόμενα στοιχεία, η συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, κατόπιν σχετικής επισημείωσης από τον εισηγητή Δικαστή επί του φακέλου της δικογραφίας, ματαιώνεται. Ο εισηγητής επιμελείται τη συγκέντρωση των αναγκαίων στοιχείων από τους διαδίκους και μπορεί να ζητά, διά της γραμματείας και εφόσον το κρίνει αναγκαίο, την προσκόμιση πρόσθετων στοιχείων και οργάνωνει την επικοινωνία με αυτούς προς το σκοπό επίλυσης της διαφοράς. Προς τούτο καλούνται σε κοινή συνάντηση από τον εισηγητή σε ημερομηνία που ορίζεται από τον ίδιο. Κατά τη συνάντηση τηρούνται πρακτικά από τον γραμματέα, στα οποία αποτυπώνεται είτε το αποτέλεσμα του συμβιβασμού είτε η ματαίωσή του. Τα πρακτικά υπογράφονται από τους εκπροσώπους των διαδίκων, τον εισηγητή Δικαστή και τον γραμματέα. Εφόσον συνταχθεί πρακτικό συμβιβασμού, η υπόθεση εισάγεται στο συμβούλιο, για την έκδοση απόφασης, με την οποία επιλύεται συμβιβαστικά η διαφορά. Σε αντίθετη περίπτωση το φάκελο της υπόθεσης. Εάν κατά την κρίση του εισηγητή δικαστή η αγωγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη, η υπόθεση μπορεί να εισαχθεί στο συμβούλιο προκειμένου να ακολουθηθεί η διαδικασία του άρθρου 126Α του παρόντος Κώδικα.

3. Η απόφαση ενδοδικαστικής επίλυσης, η οποία περιέχει το ύψος της απαίτησης χωρίς παράθεση του πραγματικού, το χρόνο έναρξης της τοκοφορίας και τον προσδιορισμό του επιτοκίου, έχει τα αποτελέσματα αμετάκλητης δικαστικής απόφασης και συνιστά εκτελεστό τίτλο κατά την έννοια του άρθρου 199 (παρ. 1) του παρόντος Κώδικα, χωρίς να απαιτείται προς τούτο η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου.»

Άρθρο 25

Από την 1.1.2018 οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών διοικητικής δικαιοσύνης αυξάνονται ως ακολούθως:

α) Των Προέδρων Εφετών κατά δύο (2), οριζομένου του συνολικού αριθμού αυτών σε εβδομήντα πέντε (75).

β) Των Εφετών κατά οκτώ (8), οριζομένου του συνολικού αριθμού αυτών σε διακοσίους εξήντα έξι (266).

γ) Των Προέδρων Πρωτοδικών κατά δύο (2), οριζομένου του συνολικού αριθμού αυτών σε εκατόν δώδεκα (112).

δ) Των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά δέκα (10), οριζομένου του συνολικού αριθμού αυτών σε πεντακόσιους είκοσι (520).

Άρθρο 26

Το άρθρο 64 παράγραφος 4 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργείται.

Άρθρο 27

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την έκδοση της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής και συζητείται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεσή της.»

Άρθρο 28

Στο άρθρο 379 του ν. 4412/2016 προστίθεται παραγράφος 14 ως εξής:

«14. Προσφυγές ή αγωγές, που έχουν κατατεθεί μέχρι την 1.11.2017, δικάζονται από το Δικαστήριο, στο οποίο έχουν κατατεθεί. Εξαιρετικά, όσες από αυτές εκκρεμούν στο πολιτικό Πενταμελές Εφετείο αλλά δεν είναι εγγεγραμμένες στο πινάκιο γιατί έχει ματαιωθεί η συζήτησή τους, όταν επαναφερθούν για συζήτηση, θα εισαχθούν στο πολιτικό Τριμελές Εφετείο.»

Άρθρο 29

Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 758 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Η αίτηση ανάκλησης ή μεταρρύθμισης του πρώτου εδαφίου επιτρέπεται, επίσης, μετά την έκδοση οριστικής

απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με την οποία κρίνεται ότι η δικαστική απόφαση που δέχθηκε ή απέρριψε την αρχική αίτηση εκδόθηκε κατά παράβαση δικαιώματος που αφορά στον δικαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που τηρήθηκε ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την επιφύλαξη των όρων και περιορισμών που προβλέπονται στις επιμέρους διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου περί προστασίας της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της πρόληψης του εγκλήματος, της προστασίας της υγείας ή ηθικής και της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Στην περίπτωση αυτή η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών, η οποία αρχίζει από την ημερομηνία που καθίσταται οριστική η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.»

Άρθρο 30**Μεταβατική διάταξη**

Η διάταξη του προηγούμενου άρθρου καταλαμβάνει και τις υποθέσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί οριστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου πριν από τη δημοσίευση του παρόντος, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά και σύμφωνα με τους περιορισμούς της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τις λοιπές διατάξεις της Σύμβασης αυτής, καθώς και τις διεθνείς συνθήκες. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία άσκησης της αίτησης ανάκλησης ή μεταρρύθμισης είναι ένα (1) έτος από τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 31

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα,

2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ